

TEAMUP OP SCHOOL

Gevluchte kinderen

Gevluchte kinderen hebben veel meegemaakt. In het land van herkomst en tijdens de reis zijn ze blootgesteld aan oorlog, geweld en stressvolle situaties. Eenmaal in Nederland stopt de onzekerheid en stress helaas niet. Kinderen moeten vaak verhuizen, wisselen van school en maken zich zorgen om hun familie en vrienden. Naast gevluchte kinderen hebben ook kinderen van migranten te maken gehad met een gedwongen verhuizing. Hoewel ervaringen van deze kinderen minder heftig kunnen zijn, werden ook zij uit hun vertrouwde omgeving weggehaald en hebben zij vergelijkbare zorgen.

Al deze ingrijpende en stressvolle ervaringen hebben een negatieve invloed op de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen. Zij kunnen bang en onzeker zijn geworden. 's Nachts kunnen kinderen last hebben van nachtmerries, overdag kunnen zij stil, teruggetrokken, druk of soms zelfs agressief zijn. Leerkrachten van nieuwkomersgroepen staan dagelijks voor een bijzondere groep kinderen.

“Welbevinden is een belangrijke voorwaarde om tot leren te komen.”

- Eisenberg (2006), Guerra & Bradshaw (2008)¹

Verschillende wetenschappelijke studies tonen aan: “Goede beheersing van sociaal-emotionele competenties is gerelateerd aan welbevinden en hogere leerprestaties. Laag ontwikkelde sociaal-emotionele competenties kunnen leiden tot persoonlijke, sociale en academische problemen”.¹

TeamUp op School

TeamUp op School richt zich op het stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen in het primair nieuwkomersonderwijs en versterkt daarmee hun welbevinden. Het programma biedt wekelijkse, gestructureerde recreatieve sport-, spel- en bewegingsactiviteiten op de eigen basisschool, gegeven door vaste TeamUp facilitators. Dit zijn leerkrachten en andere onderwijsprofessionals die door TeamUp worden getraind en ondersteund in de uitvoering op hun school. In de wekelijkse TeamUp sessies doen leerlingen op school (nieuwe) vaardigheden op die gekoppeld zijn aan sociaal-emotionele thema's. Deze komen weer van pas in hun dagelijks leven.

TeamUp is opgezet door de coalitie van Save the Children, UNICEF Nederland en War Child. In de coördinatie en invoering van TeamUp op School werkt de coalitie samen met de CED-Groep.

Werkwijze

Leerkrachten en andere onderwijsprofessionals in het primair onderwijs worden door TeamUp getraind om zelf wekelijks op een vaste dag, een vast tijdstip en volgens een duidelijke structuur de TeamUp sessies uit te voeren. TeamUp facilitators ontvangen regelmatig training en begeleiding van hun vaste TeamUp coach.

TeamUp kenmerkt zich door een hoofdzakelijk non-verbale benadering, zodat alle kinderen vanaf hun eerste dag op school kunnen meedoen – ongeacht hun achtergrond en de taal die zij spreken. Door gedragingen en bewegingen kunnen kinderen zich uiten en laten zien in spel.

De structuur, veiligheid en het plezier van spel met de groep maakt TeamUp een goede interventie op het primaire preventieniveau. Echter, voor een kleine groep kinderen is meer gerichte of gespecialiseerde ondersteuning nodig. Met TeamUp kunnen leerkrachten deze kinderen identificeren en hen doorverwijzen naar de juiste professionals.

“Deze kinderen hebben vaak een rugzak vol ellende. Je probeert ze handvatten mee te geven als iets spannend of moeilijk is. In een veilige setting zoals TeamUp is dat goed om te oefenen.”

- Leerkracht Susan Vuik, Basisschool Wereldwijs in Gouda

¹ Eisenberg, 2006, Guerra & Bradshaw, 2008 in <https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2017/04/179-Antwoord-Overgang-PO-VO.pdf>

Aansluiting bij het onderwijs

De programma's en methoden voor sociaal-emotionele ontwikkeling binnen het PO sluiten niet optimaal aan bij nieuwkomerskinderen, omdat deze te talig zijn. Bestaande methoden en materialen voor sociaal-emotionele ontwikkeling bevatten bovendien weinig elementen met beweging en zijn vooral gericht op het aanleren en oefenen van gewenst sociaal gedrag. TeamUp biedt deze elementen juist wel aan: beweging, spel en de benadering is hoofdzakelijk non-verbaal. Daardoor kan elk kind op dag één al meedoen.

TeamUp wordt momenteel op meer dan 25 scholen in Nederland uitgevoerd, waarvan sommige scholen het programma combineren met een andere methode. Er zijn handreikingen beschikbaar hoe TeamUp de bekendste methodes voor sociaal-emotionele ontwikkeling in praktijk kan versterken.

Met de wet Sociale veiligheid op school uit 2015 is ook de aandacht op scholen voor de (sociale, psychische en fysieke) veiligheidsbeleving van kinderen gegroeid. Scholen dienen volgens de Onderwijsinspectie (2019) deze beleving te monitoren en passende maatregelen te nemen tot verbetering wanneer daartoe aanleiding is. TeamUp op School sluit aan bij verschillende actuele onderwijsontwikkelingen zoals geschetst binnen de kaders van de Gezonde School en Curriculum.nu met daarin groeiende aandacht voor persoonsvorming, creativiteit, 'ervaren, beleven, doen'.

“Bij TeamUp leer je het plezier die het spelen met een ander brengt. Zonder TeamUp hadden wij dit niet geweten. We dachten dat we liever niet met een bepaald kind wilden spelen (...). Maar wanneer wij in TeamUp samenspelen, dan verandert dit. Je leert met hen te spelen, alsof zij (TeamUp) jou deze ervaringen leren.”

- Jongen, 12 jaar

Met TeamUp op School wordt aan de volgende kerndoelen in het PO gewerkt:

- Kerndoel 34 (Oriëntatie op jezelf en de wereld): de leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.
- Kerndoel 37 (Oriëntatie op jezelf en de wereld): de leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
- Kerndoel 58 (Bewegingsonderwijs): de leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden.

Uitkomsten op kind- en groepsniveau

Uit de externe evaluatie naar TeamUp op School (Juli, 2020) blijkt het volgende:

- Leerkrachten zien dankzij TeamUp verbetering in sociale veiligheid, sociale relaties en inclusie in hun groep.
- Kinderen leren door de spellen met competitie-element hun gevoelens zoals boosheid en frustratie beter te reguleren.
- Het belangrijkste voor de betrokken leerkrachten en kinderen is het plezier dat kinderen aan TeamUp beleven en de bijdrage die dit levert aan de ontlading van energie, spanning en stress.

“Het is vorig schooljaar heel groepsvormend geweest. Ik had er last van dat kinderen in hun land bleven, dus de kinderen uit Syrië klikten met elkaar, dan had je een kind uit Eritrea, die was dan alleen. En door dit (TeamUp) te doen hadden ze zo ongelooflijk veel lol met elkaar en zagen ze ook een andere kant van elkaar dat het groepsvormend heeft gewerkt en dat was heel mooi.”

- Leerkracht taalklas

Duurzaam aanbod

Met ingang van schooljaar 2021-2022 kent TeamUp op School een duurzame opzet. Dit houdt in dat scholen zich voor twee jaar committeren aan TeamUp: in het eerste jaar (Fase A) ligt de focus op de implementatie van TeamUp op School in de klas. In jaar 2 (Fase B) en eventuele jaren daarna ligt de focus op kwalitatief sterke implementatie en succesvolle borging van TeamUp binnen de school. Zodra een school besluit om TeamUp op School op te nemen in het programma, kan dat met onderstaand aanbod:

OPBOUW TWEEJARIG IMPLEMENTATIEPAKKET TEAMUP OP SCHOOL

Fasering	Doel	Onderdelen
Fase A*	IMPLEMENTATIE	• Intakegesprek • TeamUp demosessie op school door een TeamUp coach • StartUp training op locatie • Toegang tot de elektronische leeromgeving (ELO) met o.a. demo-video's van liedjes en routines en toegang tot extra scholing. • FollowUp training op locatie** • 2-3 Coachingsbezoeken op facilitering TeamUp sessies en begeleiding bij implementatie • 1 TeamUp rugzak per school met diverse materialen voor de activiteiten (bevat o.a. lintjes, hoepels, ballen) • TeamUp kleding voor elke facilitator • Het TeamUp HandBook • Het TeamUp GameBook
Fase B*	COACHING & BORGING	• 1-2 Coachingsbezoeken • Training nieuwe medewerkers (regionaal/landelijk) • TeamUpfris bijeenkomsten • Ondersteuning bij borging van TeamUp op schoolniveau • Gezamenlijke monitoring kwaliteit • (FollowUp training op locatie)**

* Ervan uitgaande dat iedere fase een (school)jaar beslaat.

** We streven naar het verzorgen van de FollowUp training in Fase A. Als gevolg van Covid-19 is een aantal FollowUp trainingen noodgedwongen uitgesteld naar Fase B.

TeamUp stelt na deze jaren van implementatie als vervolg een licentiepakket samen, waarin bijvoorbeeld de scholing van nieuwe facilitators en intervisie kan worden opgenomen. Meer informatie volgt in onze updates.

Financiële bijdrage voor TeamUp

TeamUp op School is gestart als pilot – en was daarbij kosteloos voor scholen. In ruil hiervoor hebben de pilotscholen actief bijgedragen aan de ontwikkeling van het programma. TeamUp is het pilotjasje inmiddels lang en breed ontgroeid. Om het voortbestaan van TeamUp in de toekomst te waarborgen én samen met scholen structureel bij te dragen aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de gezamenlijke doelgroep, vraagt TeamUp vanaf augustus 2021 een eigen bijdrage aan scholen.

KOSTENOVERZICHT VANAF AUGUSTUS 2021

Kosten TeamUp op	In <4 of 4	In > 4 groepen
2-jarig pakket per school	1750,-	2750,-
Opvolgende jaren	Licentiebedrag n.t.b.	Licentiebedrag n.t.b.

Het bedrag dat aan scholen wordt gevraagd, betreft slechts een beperkt deel van de totale kosten voor de implementatie van TeamUp. Kosten die gemaakt worden los van directe implementatie bestaan onder andere uit fondsenwerving, onderzoek, lobbyactiviteiten, het faciliteren van congressen en dergelijke zijn niet meegenomen. Voor de uitvoering van het geheel, blijft TeamUp komende jaren afhankelijk van externe financiering.

Voorwaarden succesvolle implementatie TeamUp op uw School

TeamUp verwacht van de school het volgende voor een succesvolle implementatie:

1. De directie en overige betrokkenen zijn bekend met wat TeamUp inhoudt en staan achter de invoering van TeamUp op School. Met regelmaat zal continuïteit en borging van het project binnen de school worden besproken en ingepland in het kader van een gedeeld eigenaarschap.
2. In het rooster wordt wekelijks een geschikte ruimte beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de sessies (45-60 min. per groep). Iedere week vinden er sessies plaats volgens de werkvormen en methode van TeamUp op School, zoals beschreven in het HandBook. Deze vinden plaats op vaste momenten in het weekrooster.
3. De facilitators die TeamUp uitvoeren, volgen de gehele training. Deze bestaat uit een StartUp- en een FollowUp-training, beiden in combinatie met e-learning. Buiten het geven van de wekelijkse sessie is de geschatte tijdsbesteding voor een leerkracht 25 - 30 uur per schooljaar.
4. Er zijn altijd minimaal 2 getrainde facilitators die de TeamUp sessie verzorgen. De facilitators zijn aanwezig bij tenminste 1 van 2 regionale terugkomsessies om ervaringen uit te wisselen en van elkaar te leren.

“Dat vind ik het leuke aan non-verbaal communiceren, liedjes, en bewegingen dat iedereen vanaf moment één mee kan doen, dat is natuurlijk heel veilig”.

- Leerkracht nieuwkomersklas

Schoolbrede of regionale trainingen

TeamUp streeft naar het verzorgen van schoolbrede trainingen. Dan kunnen (bij 6 deelnemers of meer) trainingen op de eigen locatie op een geschikte datum worden ingepland. De regionale trainingen zijn voor leerkrachten en andere onderwijsprofessionals die TeamUp in hun klas of groep willen gaan faciliteren. De trainingen worden in het najaar en voorjaar op diverse locaties in het land gegeven, data en locaties kunnen via onderstaand contact worden opgevraagd.

Informatie & Impressie

Aanmelding kennismakingbijeenkomst en contact: teamupschool@savethechildren.nl

Website: savethechildren.nl/actueel/nieuws/2020/nieuwkomerskinderen-presteren-beter-door-sport-en

Video-impressie: youtube.com/watch?v=Lc32BDngmz0